

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 26. januar 2026

Sak 2025/682 - En hjelpende hånd i Nord Trøndelag - org.nr. 920 817 793 - klage over vedtak om tilbakebetaling av grasrotandel

Lotterinemndas medlemmer: Leder Martin Hennig, og medlemmene Renate Kristiansen og Joachim Amundsen Trana

Sakens bakgrunn

- (1) Saken gjelder klage over Lotteritilsynets vedtak 13. mars 2025 om tilbakebetaling av grasrotandel rettet mot En hjelpende hånd i Nord Trøndelag (heretter «klager» eller «En hjelpende hånd»). I henhold til vedtaket må En hjelpende hånd betale tilbake 242 387 kroner av mottatte grasrotmidler, som tilsvarer grasrotmidlene organisasjonen har mottatt for 2022 og 2023.
- (2) Bakgrunnen for saken er at Lotteritilsynet 1. februar 2023 opprettet grasrottilsyn med En hjelpende hånd. Formålet med tilsynet var å kontrollere at organisasjonen oppfylte vilkårene for å motta grasrotandel. Tilsynet ba i den forbindelse i brev 1. februar 2023 om å få tilsendt utfylt egenerklæring, vedtekter, godkjent og signert årsregnskap og årsmelding for 2021, årsmøteprotokoll eller protokoll fra siste årsmøte og kontoutskrifter for 2022 av foreningens bankkonto. Det ble gitt frist til å sende etterspurt dokumentasjon til 22. februar 2023. Klager besvarte ikke henvendelsen innen den fastsatte fristen.
- (3) Lotteritilsynet sendte derfor ved brev 27. april 2023 varsel om vedtak om utestengelse av klager fra grasrotandelen i ett år. Klager ga ikke tilbakemelding på varselet innen fristen 19. mai 2023.
- (4) Ved brev 11. januar 2024 sendte Lotteritilsynet et nytt varsel, ettersom stor saksmengde hadde ført til at saken ikke ble fulgt opp når fristen for tilbakemelding på forhandsvarslet utløp den 27. april 2023. Klager ga heller ikke tilbakemelding på dette varselet innen fristen 31. januar 2024.
- (5) Lotteritilsynet fattet derfor 5. februar 2024 vedtak om å utestenge klager fra grasrotandelen i ett år. Vedtaket om utestengelse av grasrotandelen, ble ikke påklaget.
- (6) Ved brev 14. august 2024 varslet Lotteritilsynet klager om vedtak om tilbakebetaling av mottatte grasrotmidler, inntil 685 040 kroner.
- (7) Klager ga ikke tilbakemelding på varselet innen fristen 4. september 2024. Som følge av dette tok Lotteritilsynet kontakt med styreleder per telefon, og opplyste om at flere tidligere oversendte brev ikke var blitt besvart. Styreleder informerte om at hun ikke hadde lest noen av brevene fra tilsynet, ettersom hun ikke hadde tilgang til Altinn og e-

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon:

+47 55 19 30 00

posten hennes ikke fungerte. Tilsynet ga derfor muntlig informasjon om innholdet i vedtaket om utestenging av grasrotandelen og forhåndsvarselet om tilbakebetaling av grasrotmidler. Det ble i tillegg bedt om at styreleder opprettet en ny e-postadresse som brevene kunne oversendes til. Tilsynet ga samtidig en ny frist på to uker for tilbakemelding på forhåndsvarsel om vedtak om tilbakebetaling av grasrotmidler.

- (8) Klager kontaktet Lotteritilsynet per telefon 13. september 2024 og oppga en ny e-postadresse som sakens dokumenter kunne oversendes til. Tilsynet ba samtidig om å få medlemskap i En hjelpende hånd i Nord Trøndelags Facebook-gruppe for å få innblikk i organisasjonens aktivitet. Klager bekreftet at tilsynet kunne få tilgang til Facebook-gruppen.
- (9) Lotteritilsynet sendte per e-post 16. september 2024 kopi av vedtaket om utestenging av grasrotandelen og forhåndsvarselet om vedtak om tilbakebetaling av grasrotmidler til e-posten klager hadde oppgitt. I e-posten ba tilsynet om å få tilsendt kontoutskrifter for 2022 og 2023, organisasjonens årsregnskap, årsmelding og utfylt egenerklæring.
- (10) Klager kontaktet Lotteritilsynet samme dag per telefon og opplyste at foreningen ikke hadde de etterspurte dokumentene. Tilsynet oppfordret organisasjonen til å sende noe av dokumentasjonen, og viste til at kontoutskriftene ville være en god start. Styreleder ble samtidig oppfordret til å søke bistand fra andre personer i organisasjonen for å fremskaffe dokumentasjonen.
- (11) I perioden 18. september 2024 og 27. september 2024 var det korrespondanse mellom Lotteritilsynet og klager per SMS. [REDACTED]
[REDACTED] Tilsynet oppfordret foreningen igjen til å sende noe av dokumentasjonen, og ba om at klager skulle godkjenne saksbehandlers forespørsel til å få være med i Facebook-gruppen.
- (12) Klager sendte per SMS 25. november 2024 bilder av organisasjonens kontoutskrifter for perioden oktober 2023 til og med desember 2023, og for perioden januar 2024 til og med juni 2024. Det ble samtidig opplyst at grasrotmidlene har blitt overført til styreleders private konto, ettersom foreningen ikke har bankkort, til tross for at dette har blitt etterspurt flere ganger av banken. Kontoutskriftene viser at midler er overført fra klagers bankkonto til styreleders private konto. Det ble ikke gitt noen ytterligere dokumentasjon.
- (13) I e-post 27. januar 2025 fra Lotteritilsynet til klager ble det opplyst at dersom organisasjonen ikke sendte inn dokumentasjon på hva grasrotmidlene er brukt til før 3. februar 2025, ville saken bli behandlet på bakgrunn av opplysningene som var mottatt. Det ble også informert om at manglende tilbakemelding kunne føre til at organisasjonen måtte betale tilbake mottatte grasrotmidler.
- (14) I februar 2025 sendte styreleder flere SMS-er til Lotteritilsynet, og forklarte at det var utfordrende å oversende den etterspurte dokumentasjonen fordi organisasjonen ikke hadde tatt vare på kvitteringene. Det ble også bedt om ytterligere tid til å samle inn dokumentasjonen og om tilbakemelding på hvorvidt det var noen dokumentasjon som var særlig viktig. Tilsynet mottok ikke noe ytterligere dokumentasjon eller opplysninger.
- (15) Lotteritilsynet fattet derfor det varslede vedtaket om tilbakebetaling av grasrotmidler 13. mars 2025. Tilsynet reduserte imidlertid tilbakebetalingskravet til 242 387 kroner av

mottatte grasrotmidler, som tilsvarer grasrotmidlene organisasjonen har mottatt samlet for 2022 og 2023.

- (16) Klager påklaget vedtaket 3. april 2025. Det vises til at styreleder har vært syk de siste tre årene, og hatt store utfordringer med bruk av alt teknisk utstyr. Det vises også til grasrotandelen har vært borte i flere lengre perioder, noe som har medført at styreleder har dekket kostnader med private midler. Klager mener det blir feil om organisasjonen skal bli straffet ved å måtte tilbakebetale grasrotmidler for å hjelpe andre. Det vises videre til at hver eneste kvittering ble tatt vare på frem til styreleder grunnet personlige årsaker ble tvunget til å flytte i 2023. Klager spurte i den forbindelse Brønnøysundregistrene om organisasjonen fortsatt burde ta vare på kvitteringene, og fikk til svar at det ikke er noen plikt å ta vare på kvitteringene. Under flyttingen ble kvitteringene derfor makulert. Klager påpeker også at organisasjonen flere ganger har bedt banken om kort til bankkonto, og at dette ikke har blitt gjennomført. Klager har også bedt banken om kontoutskrifter for 2022 og 2023, og fått opplyst at banken har sluttet med dette. Avslutningsvis opplyses det om at organisasjonen holder på å innhente opplysningene og dokumentasjonen, og at dette vil bli oversendt fortløpende. Det vises for øvrig til klagen i sin helhet.
- (17) Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket og oversendte klagen med innstilling 28. april 2025 til Lotterinemnda for behandling.

Det rettslige grunnlaget

- (18) Det rettslige grunnlaget er lov av 18. mars 2022 nr. 12 om pengespill (pengespilloven) og forskrift 5. desember 2022 nr. 2124 om grasrotandel (forskriften).
- (19) Lotteritilsynet fører tilsyn med at krav fastsatt i eller med hjemmel i pengespilloven blir oppfylt, jf. pengespilloven § 24. Forskriften er hjemlet i pengespilloven § 13.
- (20) Det fremgår av pengespilloven § 26 første ledd at Lotteritilsynet kan pålegge enhver å gi opplysninger og innsyn i dokumenter og den dokumentasjonen som tilsynet finner nødvendig for å utføre sine oppgaver etter loven. Tilsynet avgjør om opplysningene skal gis skriftlig eller muntlig, og innen hvilken frist.
- (21) Dersom en organisasjon bruker midler fra pengespill i strid med bestemmelser gitt i eller med hjemmel i pengespilloven, eller dersom organisasjonen for øvrig ikke oppfyller vilkårene i pengespilloven, kan Lotteritilsynet stanse utbetaling av midler fra pengespill til organisasjoner mottar grasrotandel, jf. pengespilloven § 35 bokstav første ledd bokstav b. Tilsynet kan også kreve utbetalinger helt eller delvis tilbakebetalt dersom vilkårene i første ledd er oppfylt, jf. § 35 andre ledd.
- (22) Etter forskriften § 1 er formålet med grasrotandelen å fremme frivillig aktivitet på lokalt eller regionalt nivå i Norge. Grasrotandelen skal brukes på egen frivillig virksomhet i tråd med grasrotmottakers vedtekter og formål. Bruk av grasrotandelen skal skje i tråd med bestemmelsene i forskriften, jf. forskriften § 5 første ledd. Etter § 5 tredje ledd skal grasrotandelen ikke nyttes til nærings-, eller privatøkonomiske interesser.
- (23) Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

- (24) En hjelpende hånd i Nord Trøndelag sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 13. mars 2025 om krav om tilbakebetaling av grasrotmidler.
- (25) Lotteritilsynet fører tilsyn med at krav fastsatt i eller med hjemmel i pengespilloven blir oppfylt, jf. pengespilloven § 24. Kravene til mottakere av grasrotandel følger både av pengespilloven, og forskriften som er hjemlet i pengespilloven.
- (26) I henhold til forskriften § 5 første ledd skal bruk av grasrotandelen skje i tråd med bestemmelsene i forskriften. Grasrotandelen skal brukes på egen frivillig virksomhet i tråd med grasrotmottakers vedtekter og formål, jf. forskriften § 1. Etter forskriften § 5 tredje ledd skal grasrotandelen ikke nyttes til nærings-, eller privatøkonomiske interesser.
- (27) Lotteritilsynet kan stanse utbetaling av midler fra pengespill til organisasjoner som mottar grasrotandel etter pengespilloven § 13, dersom en organisasjon benytter midler fra pengespill i strid med bestemmelser gitt i eller med hjemmel i denne loven, eller for øvrig ikke oppfyller lovens vilkår, jf. pengespilloven § 35 første ledd bokstav b. Tilsynet kan også kreve utbetalinger helt eller delvis tilbakebetalt dersom vilkårene i første ledd er oppfylt, jf. § 35 andre ledd.
- (28) I merknadene til § 35 i forarbeidene til pengespilloven, Prop. 220 L (2020-2021) side 200-201, står det at:

«Første ledd fastslår at Lotteritilsynet kan stanse utbetaling av midler fra pengespill til nærmere angitte organisasjoner som ikke oppfyller lovens vilkår, eller som har anvendt midler fra pengespill i strid med lovens bestemmelser. Dette vil først og fremst dreie seg om at en organisasjon ikke oppfyller vilkårene for å få tillatelse til å tilby pengespill eller vilkår for å delta i grasrotandelen, eller har benyttet inntektene fra pengespill i strid med regler i lov eller forskrift. Eksempler på dette kan være at det er bevisst er gitt feil opplysninger ved søknadstidspunktet, at det er tale om en rent fiktiv organisasjon eller at midler brukes til privat bruk eller til annet formål som regelverket ikke tillater. [...]

Andre ledd fastsetter at dersom vilkårene i første ledd er oppfylt, kan også utbetalinger helt eller delvis kreves tilbakebetalt. Hvorvidt det kan kreves tilbakebetaling i et slikt tilfellet vil være opp til Lotteritilsynets skjønn. Adgangen bør reserveres for de mer alvorlige tilfellene av misbruk, og bør ikke benyttes dersom organisasjonen ikke kan lastes for feilen som har oppstått. Et krav om tilbakebetaling av allerede utbetalte midler bør ikke pålegges langt tilbake i tid, og kan under enhver omstendighet ikke pålegges for lenger enn to år tilbake i tid. Beviskravet vil være alminnelig sannsynlighetsovervekt, men det legges til grunn at misbruk av midler i de fleste tilfeller bør være bekreftet før Lotteritilsynet krever tilbakebetaling av utbetalte midler (...).»

- (29) Siden Lotteritilsynet igangsatte tilsyn med klager i februar 2023, har tilsynet gjentatte ganger bedt om at foreningen oversender egenerklæring, vedtekter, godkjent og signert årsregnskap, årsmelding eller årsmøteprotokoll, og kontoutskrifter av foreningens bankkonto. Tilsynet har også flere ganger opplyst at foreningen kan sende annen dokumentasjon som viser hva grasrotmidlene er brukt til.
- (30) Klager har kun sendt inn kontoutskrifter av foreningens bankkonto for perioden oktober 2023 til og med desember 2023, og for perioden januar 2024 til og med juni 2024. Kontoutskriftene viser at midler er overført fra klagers bankkonto til styreleders private

konto. Det er ikke inngitt noen informasjon eller dokumentasjon som viser hva grasrotmidlene er brukt til etter at midlene er overført til styreleders private konto.

- (31) Lotteritilsynet kan pålegge enhver å gi opplysninger og den dokumentasjonen som tilsynet finner nødvendig for å føre tilsyn med om en organisasjon oppfyller vilkårene for å motta grasrotandel og om grasrotmidler er brukt i samsvar med pengespilloven og forskriften, jf. pengespilloven § 26 første ledd. Sett i sammenheng med forskriftens krav til deltakelse og bruk av midler, må grasrotmottakere som tilsynet fører tilsyn med kunne dokumentere at organisasjonen oppfyller vilkårene i forskriften. Det er grasrotmottaker som er ansvarlig for å kunne dokumentere hva grasrotmidlene er brukt til.
- (32) Klager har derfor selv ansvaret for å fremlegge tilstrekkelig dokumentasjon på at grasrotmidlene er brukt i samsvar med pengespilloven og forskriften. Klager må blant annet sørge for å ha rutiner som sikrer god internkontroll og dokumentasjon på at midlene er brukt i tråd med regelverket, herunder at midlene er brukt på egen frivillig virksomhet, jf. forskriften § 1. Dette gjelder selv om foreningen er en liten organisasjon. Klagers anførsel om at banken ikke gir ut kontoutskrifter, og at Brønnøysundregistrene opplyste at foreningen ikke er pliktig til å ta vare på kvitteringene, endrer ikke på dette.
- (33) Klager har til tross for gjentatte oppfordringer ikke fremlagt noen dokumentasjon på bruken av grasrotmidlene. Det er kun fremlagt noen kontoutskrifter som viser at midlene er overført fra foreningens bankkonto til styreleders private konto. Klager har blant annet ikke sendt inn etterspurt egenerklæring, vedtekter eller kontoutskrifter som viser hva midlene er brukt til etter at midlene ble overført til styreleders bankkonto. Lotterinemnda legger til grunn at det er forholdsvis enkelt å fremskaffe denne dokumentasjonen, og/eller annen dokumentasjon som belyser hvordan midlene er benyttet. Dersom personen som er ansvarlig for de administrative oppgavene i foreningen på grunn av fravær, sykdom eller andre årsaker ikke er i stand til å utføre sine oppgaver, må klager sørge for at ansvaret blir delegert internt i organisasjonen, eller at oppgavene blir ivaretatt på annen måte.
- (34) Lotterinemnda bemerker også at ordningen om grasrotandel er en tillitsbasert ordning, som åpner for at frivillige organisasjoner, uten å måtte sende inn årlig søknad eller rapportering, får midler for å fremme frivillig aktivitet i tråd med organisasjonens formål og vedtekter, jf. forskriften § 1. Det er en stor risiko for at grasrotmidler blir brukt i strid med regelverket, når midlene overføres til en privat konto og sammenblandes med private midler. Når grasrotmidlene er sammenblandet med styreleders private midler, og det til tross for gjentatte henvendelser ikke er fremlagt kontoutskrifter fra styreleders konto eller regnskap som viser bruken av grasrotmidlene, foreligger det slik saken er opplyst sannsynlighetsovervekt for at midlene ikke er brukt på egen frivillig virksomhet i tråd med klagers vedtekter og formål, jf. forskriften § 1 andre ledd.
- (35) Lotterinemnda har på bakgrunn av dette kommet til at det er sannsynlighetsovervekt for at klager har benyttet grasrotmidler i strid med bestemmelser gitt i medhold av pengespilloven, jf. pengespilloven § 35 første ledd, jf. forskriften § 1 andre ledd. Grasrotmidlene klager mottok for 2022 og 2023 på 242 387 kroner, kan derfor kreves tilbakebetalt, jf. pengespilloven § 35 andre ledd, jf. første ledd bokstav b.

Konklusjon

(36) Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at Lotteritilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur